

शिवाजी विद्यापीठ, कोल्हापूर
दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र

एम. ए. भाग २ सत्र ३ व ४ समाजशास्त्र (नवीन अभ्यासक्रम)

मार्च/एप्रिल २०२५ परीक्षा

आपण दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्रामध्ये प्रवेश घेतल्याबदल आपले स्वागत. शैक्षणिक वर्ष २०२४ — २०२५ मध्ये राष्ट्रीय शैक्षणिक धोरण २०२० नुसार एम. ए. भाग २ चा अभ्यासक्रम सुधारित करण्यात आला आहे. सदर सुधारित अभ्यासक्रमानुसारचे सत्र ३ व ४ चे स्वाध्याय प्रश्न सोबत देत आहोत. सदरचे स्वाध्याय खाली दिलेल्या नियमावलीप्रमाणे पूर्ण करून आपल्या अभ्यास केंद्राकडे जमा करणे आवश्यक आहे. **दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या मुख्य कार्यालयामध्ये स्वाध्याय स्वीकारले जाणार नाहीत.**

नियम :

1. सत्र ३ करिता प्रथम प्रवेशित विद्यार्थ्यांनी (फेश विद्यार्थी) तुम्ही निवडलेल्या प्रत्येक पेपरसाठी एक असे स्वाध्याय पूर्ण करावयाचे आहेत. स्वाध्याय लिहिण्याकरिता आखीव कागद / A4 size paper वापरावा.
2. स्वाध्याय उत्तरपत्रिकेच्या मुख्यपृष्ठावर आपण प्रवेश घेतलेल्या अभ्यासक्रमाचे नाव, वर्ष, तुमचा परीक्षेचा बैठक क्रमांक, नोंदणीप्रमाणे नाव, पत्ता (कायमस्वरूपी), विषय, PRN व मोबाईल नंबर (कायमस्वरूपी) लिहिणे आवश्यक आहे. (मुख्यपृष्ठ / Cover Page यासोबत दिलेले आहे ते Download करून वापरावे)
3. लिहून पूर्ण केलेले सर्व पेपर्सच्या स्वाध्यायावर आपला परीक्षा बैठक क्रमांक (Exam seat No.) लिहूनच प्रवेशासाठी निवडलेल्या अभ्यास केंद्रावर विहीत वेळेत पोहोच करावेत (बैठक क्रमांक विद्यापीठाच्या www.unishivaji.ac.inया संकेतस्थळावर उपलब्ध होतील.) **स्वाध्याय जमा करताना स्वाध्यायासोबत हॉलतिकीटची झेरॉक्स प्रत जोडावी.**
4. विद्यार्थ्यांनी आपल्या स्वाध्याय उत्तरपत्रिका हॉलतिकीट प्राप्त झालेनंतर तातडीने आपल्या अभ्यासकेंद्रावर जमा कराव्यात.
5. एकदा स्वाध्यायांचे मूल्यांकन झाल्यानंतर त्यांचे पूर्णमुल्यांकन व श्रेणीसुधार केले जाणार नाही. त्याची फोटोकॉपी मिळणार नाही.
6. जे विद्यार्थी दिलेल्या वेळेत स्वाध्याय जमा करतील त्याच विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जातील. जे विद्यार्थी स्वाध्याय जमा करणार नाहीत अशा विद्यार्थ्यांना स्वाध्यायाचे गुण दिले जाणार नाहीत. त्यास दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार राहणार नाही.

विशेष सूचना

- दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्राच्या सर्व मान्यताप्राप्त अभ्यासकेंद्रावर संपर्क सत्राचे आयोजन केले जाते. तरी विद्यार्थ्यांनी वेळोवेळी अभ्यास केंद्र समन्वयक यांच्याशी संपर्क साधून संपर्क सत्र, परीक्षा वेळापत्रक, हॉलतिकीट, निकाल इत्यादी बाबत माहिती घ्यावी. तसेच वेळोवेळी विद्यापीठ संकेतस्थळाला भेट देवून अद्यायावत माहिती जाणून घ्यावी.
- आपण निवडलेल्या विषयाप्रमाणे स्वयंअध्ययन साहित्य घेणे, आपल्या पाठ्यक्रमाचा अभ्यासक्रम (Syllabus) प्राप्त करून घेणे व त्याप्रमाणे अध्ययन करणेची जबाबदारी विद्यार्थ्यांची आहे.
- आपल्या रजिस्ट्रेशन फॉर्मवर असलेल्या अभ्यासकेंद्रामध्येच स्वाध्याय जमा करावयाचे आहेत जर दुसऱ्या अभ्यासकेंद्रावर स्वाध्याय जमा केले तर स्वाध्यायाचे गुण आपल्या गुणपत्रिकेवर येणार नाहीत व त्यासाठी दूरशिक्षण व ऑनलाईन शिक्षण केंद्र जबाबदार असणार नाही याची विद्यार्थ्यांनी नोंद घ्यावी.

स्वाध्याय उत्तर पत्रिकेचे मुख्यपृष्ठ (Cover Page)

अभ्यासक्रमाचे नाव : .....

परीक्षा बैठक क्रमांक

(बी.ए./बी.कॉम. भाग 1 एम.ए./एम कॉम भाग 1 व 2)

सत्र : .....

(पहिले/दूसरे/तिसरे/चौथे/पाचवे/सहावे)

विषय : .....

1. अभ्यास केंद्राचे नाव -----

2. विद्यार्थ्याचे पूर्ण नाव -----

3. पूर्ण पत्ता : -----

पिन कोड नं.-----

4. मोबाईल क्रमांक : लॅप्टॉपलाईन क्रमांक :

5. अभ्यासक्रमाचे नाव : ----- सत्र -----

6. पेपरचे नाव : -----

7. पेपर क्रमांक : -----

8. सबजेक्ट कोड : -----

9. परीक्षा बैठक क्रमांक -----

(ज्या परीक्षेसाठी स्वाध्याय जमा करत आहे)

10. पी.आर.एन. : -----

11. स्वाध्याय जमा करण्याचा दिनांक : -----

12. विद्यार्थ्याची स्वाक्षरी : -----

(फक्त कार्यालयीन उपयोगाकरिता)

मिळालेले गुण : -----

परीक्षकांची स्वाक्षरी : -----

M.A. Part II Sem. III Sociology Assignment Question

March/April 2025 Exam

एम. ए. भाग २ सत्र ३ व ४ समाजशास्त्र स्वाध्याय प्रश्न

मार्च/एप्रिल २०२५ परीक्षा

M.A Part II Sem III Sociology : Modern Sociological Theories

- 1 आधुनिक स्त्रीवाद स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 समाजशास्त्री सिद्धांतांचे कार्य आणि प्रकार स्पष्ट करा
-
- 1 Explain the postmodern feminist perspective
OR
  - 2 Explain the function and Types of sociological theory
-

M.A Part II Sem III Sociology : Methods in Social Science Research

- 1 गृहितकाचे महत्व स्पष्ट करा (परिकल्पना)
किंवा
  - 2 संशोधन पोकळी विशद करा.
-
- 1 Explain the Importance of Hypothesis.
OR
  - 2 Elaborate the Research gap
-

M.A Part II Sem III Sociology : Globalization and Society

- 1 नागरी समाजावरील जागतिकीकरणाचा प्रभाव चर्चा करा.
किंवा
  - 2 जागतिकीकरण आणि वैश्विक भांडवलशाही चर्चा करा.
-
- 1 Discuss the impact of globalization of Urbanization
OR
  - 2 Discuss the Globalization and World Capitalism.
-

M.A Part II Sem III Sociology : Sociology of Migration

- 1 अंतर्गत स्थलांतर आणि स्थलांतराचे प्रवाह स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 स्थलांतराच्या प्रत्यक्ष पद्धतीतील निश्चित आधीच्या तारखेला राहण्याचे ठिकाण या विषयी चर्चा करा.
-
- 1 Define the internal migration and Explain streams of Migration.
  - 2 Discuss on direct method of estimating migration Place of Residence at a fixed Prior date.
-

M.A Part II Sem III Sociology : Society and Human Rights

- 1 डॉ . बी आर आंबेडकर यांचे मानवा अधिकारा विषयीचे योगदान स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 मानवी अधिकाराचे सिधांत विशद करा.
-
- 1 Explain the Contribution of Dr. B.R. Ambedkar to Human Rights
OR
  - 2 Elaborate the Theories of Human Right.
-

M.A Part II Sem III Sociology : Gender Audit

- 1 लिंगभाव संबंधी मूलभूत संकल्पना विशद करा.
किंवा
  - 2 लिंगभाव संबंधीत सिधांताची चर्चा करा.
-
- 1 Elaborate the Basic concept regarding Gender
OR
  - 2 Discuss the theories of Gender Relations.
-

M.A Part II Sem IV Sociology : Recent Trends in Sociological Theory

-
- 1 जे.फ्री.सी.अलेकझांडरच्या नवंप्रकार्यवादाच्या वैशिष्ट्याची चर्चा करा.
किंवा
  - 2 जॉर्ज लुकाक्स, अन्तिनिओ ग्रामशी यांच्या हेगेलीयन मार्क्सवादाचे मूल्यमापन करा.
-
- 1 Discuss the Characteristics of Neo functionalism by Jeffrey C. Alexander
OR
  - 2 Evaluate the Hegelian Marxism: Georg Lucas, Antonio Gramsci.
-

M.A Part II Sem IV Sociology : Analysis and Writing of Social Research

-
- 1 वाचन आणि लेखन कौशल्याची सविस्तर चर्चा करा
किंवा
  - 2 केंद्रीय मापन पद्धतीचे विवेचन करा
-
- 1 Discuss the details Reading and Writing Skills.
OR
  - 2 Analyze the Measures of Central Tendency
-

M.A Part II Sem IV Sociology : Non-Governmental Organizations (NGOs) and Development

-
- 1 संस्था नोंदणी अधिनियम 1860 स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 बिगरशासकीय संघटना स्वरूप, संकल्पना विशद करा.
-
- 1 Explain the role Societies Registration Act 1860
OR
  - 2 Elaborate the nature, Concept and Definitions of NGOs.
-

M.A Part II Sem IV Sociology : Rural Development In India

-
- 1 ग्रामीण विकासातील अडथळे स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 ग्रामीण विकासामध्ये महात्मा गांधी, पंडित जवाहरलाल नेहरू, आणि डॉक्टर बाबासाहेब अंबेडकर यांचे योगदान स्पष्ट करा.
-
- 1 Explain the Obstacles to Rural Development.
OR
  - 2 Explain Contribution of Mahatma Gandhi, Pandit Jawaharlal Nehru and Dr. B. R. Ambedkar in rural development.
-

M.A Part II Sem IV Sociology : Social Demography

- 1 लोकसंख्याशास्त्राचा अर्थ, स्वरूप आणि महत्त्व स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 भारतातील कुटुंब कल्याण कार्यक्रम आणि लोकसंख्या धोरण या विषयी चर्चा करा.
-
- 1 Explain the meaning, nature and importance of demography.
OR
  - 2 Discuss on the Population Policy and Family Welfare Programs in India
-

M.A Part II Sem IV Sociology : Sociology and Social Work

- 1 भारतातील समाजकार्याचा इतिहास स्पष्ट करा.
किंवा
  - 2 सामाजिक कार्यकर्ता आणि त्याची भूमिका यावर चर्चा करा.
-
- 1 Explain in details history of Social Work in India
OR
  - 2 Discuss on the Social Worker and his role.
-